

VOORSTEL

zaaknummer: 602673
afdelingsnaam: BenO-Leef- & Vestigingsklimaat
steller: Heidi Van Otten
telefoonnummer 035 629 2602

onderwerp: Aanvraag Proeftuin Aardgasvrije Wijken

Voorstel

1. In te stemmen met het indienen van een aanvraag bij het ministerie van BZK voor De Meent als proeftuin Aardgasvrije Wijken

Samenvatting

Alle 355 gemeenten hebben via het ministerie van BZK een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan een nieuwe ronde proeftuinen aardgasvrije wijken. Ze kunnen tot 1 april 2020 een aanvraag indienen. Geselecteerde gemeenten ontvangen een financiële bijdrage van het Rijk om bestaande woningen en andere gebouwen via een wijkgerichte aanpak aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken.

Uw raad wordt gevraagd in te stemmen met het indienen van een aanvraag voor een wijkgerichte aanpak van de Meent. In de Meent zijn de afgelopen drie jaar op initiatief van de bewoners én de gemeente reeds stappen genomen om op termijn te komen tot een aardgasvrije wijk. Een financiële bijdrage van het rijk kan dit proces versnellen.

Inleiding

In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de verduurzaming van de gebouwde omgeving. In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen van het aardgas af. Als eerste stap moeten in 2030 de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn. Dat gaat wijk voor wijk. De gemeentes leveren in 2021 hun Transitievisie Warmt op. Hierin staat welke wijk wanneer aan de beurt is en wat de mogelijke alternatieven voor aardgas zijn. Bewoners worden daarbij betrokken. Het is de bedoeling dat de investering in verduurzaming betaald kan worden uit de opbrengst van een lagere energierekening.

Om gemeenten hierbij te ondersteunen heeft het ministerie van BZK samen met het ministerie van EZ het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) opgezet. Om ervaring op te doen met het aardgasvrij maken van woonwijken zijn financiële middelen beschikbaar gesteld voor een aantal proeftuinen. In de eerste ronde zijn 27 wijken geselecteerd die de afgelopen 2 jaar aan de slag zijn gegaan met aardgasvrij wonen. Op dit moment loopt de tweede ronde.

In 2018 was Hilversum nog niet klaar om een aanvraag te doen voor een proeftuin. Inmiddels kent de Wijkaanpak De Meent een goed georganiseerde structuur en zijn de bewoners toe aan een volgende stap.

Probleemstelling/doel

Hilversum vraagt een financiële bijdrage aan het rijk voor een wijkgerichte aanpak van De Meent. Het uiteindelijke doel is om de wijk klaar te maken voor een aardgasvrije toekomst. Het doel van dit voorstel is het indienen van een aanvraag voor De Meent als Proeftuin Aardgasvrije Wijken voor 1 april.

Argumenten

1.1. Het rijk stelt per proeftuin een bedrag van gemiddeld €4 miljoen beschikbaar

De energietransitie is een grote opgave voor Hilversum. De ambitie is dat in 2040 alle 42.000 woningen aardgasvrij zijn. Om dit te bereiken is het belangrijk om wijk voor wijk samen met de bewoners aan de slag te gaan. Eind 2021 moet iedere gemeente een vastgestelde Transitievisie Warmte hebben, waarin het tijdspad en de haalbare alternatieven zijn beschreven. Op dat moment worden ook de te verwachten kosten inzichtelijk. Voor de Hilversumse Meent lopen we hierop vooruit, wat betekent dat er nog geen reële inschatting gemaakt kan worden van de te verwachten kosten voor zowel de gemeente als voor de bewoners. Het rijk stelt daarom 'leergeld' beschikbaar voor de koplopers op het gebied van aardgasvrije wijken. .

Het bedrag kan besteed worden aan proces- en advieskosten, maar ook aan de financiering van de onrendabele top van alternatieve warmteoplossingen. Er is nog geen definitieve keuze gemaakt voor een warmteoplossing in De Meent. Een onderzoek naar de mogelijkheden, maakt onderdeel uit van het project.

1.2. De Hilversumse Meent is het meest kansrijke project om aangewezen te worden als Proeftuin

Na een eerste inventarisatie is gebleken dat in Hilversum twee wijken serieus kans maken om aangewezen te worden als proeftuin Aardgasvrije Wijken. Dit zijn de Meent en Kerkelanden. Om te bepalen welke wijk het meest kansrijk is om geselecteerd te worden is een verdiepingsslag gemaakt. Op basis van de toetsingscriteria die zijn beschreven in de tweede ronde Proeftuinen Aardgasvrije Wijken is hiervoor een afwegingskader opgesteld. Hieruit blijkt dat de Meent de hoogste slagingskans heeft om geselecteerd te worden als proeftuin. Er wordt met name getoetst op de robuustheid van de aanpak en het draagvlak onder bewoners en andere stakeholders zoals woningcorporaties en de netbeheerder. Waar Kerkelanden nog bezig is met onderzoeken van de haalbaarheid en het draagvlak onder bewoners, is dit bij de Meent al in een eerdere fase gedaan. Hierdoor scoort de Meent hoger dan Kerkelanden als het gaat om robuustheid van het plan en verankering in de wijk.

1.3. Een financiële bijdrage van het rijk leidt tot een versnelling van de verduurzamingsopgave

Op dit moment heeft een kleine groep koplopers in De Meent al stappen gezet. Om de wijk op grotere schaal te kunnen betrekken zijn een aantal acties nodig, zoals een voorlichtingscampagne, het inrichten van een voorbeeldwoning en ondersteuning bij de financiering. Om de wijk projectmatig voor te bereiden op een aardgasvrije toekomst, is bovendien een stevigere projectstructuur nodig. De kosten hiervoor zijn niet opgenomen in de begroting van de gemeente. De financiële bijdrage van het rijk maakt dit wel mogelijk.

1.4. De verduurzamingsopgave is een van de prioriteiten in de wijkagenda van de Hilversumse Meent

Tijdens de eerste ronde van de regeling Proeftuinen Aardgasvrije Wijken in 2018 was de aanpak voor de Meent nog niet rijp. Nu echter wel. Sinds 2017 is gewerkt aan de verduurzamingsopgave in de Meent. Zo is er een eerste verkenning van de mogelijke aardgasvrije warmteopties gemaakt; is een tijdspad voor de warmtetransitie verkend, met koppelkansen zoals vervangings- en onderhoudsopgaven gebouwen en ondergrondse infrastructuur. Dit is vastgelegd in een wijkaanpaknotitie. Vervolgens is een werkplan gemaakt t/m 2019. Er zijn verschillende activiteiten uitgevoerd, zoals een woningonderzoek onder ruim 80 huur- en koopwoningen, waarbij gekeken is naar de huidige en toekomstige energetische prestaties en kosten. Tevens heeft begeleiding plaatsgevonden van een koplopersgroep van circa 30 bewoners. De woningen van deze groep zijn onderzocht en er is een maatwerkadvies gemaakt op bewonersniveau. De uitkomsten van beide onderzoekstrajecten zijn vertaald naar staalkaarten per woningtype. In 2020 wordt de opgedane kennis beschikbaar voor de gehele wijk, zodat iedereen hiervan kan profiteren. Door de leeftijd van de woningen en een groot deel van de bewoners dienen zich concrete kansen aan voor opschaling. Veel particuliere eigenaren staan voor groot onderhoud, verhuizing of aanpassing van de woning, wat kansen biedt voor een versnelling van de duurzaamheidsopgave.

Kanttekeningen

1.1. Indien de aanvraag wordt toegekend, heeft dit consequenties voor de benodigde ambtelijke capaciteit. Een versnelling van de verduurzamingsopgave in De Meent is niet alleen een kans, het vraagt ook iets van de ambtelijke organisatie. De financiële bijdrage voor de Proeftuinen dekt de onrendabele top van het

project. Daarnaast zijn er extra uren nodig voor communicatie en een projectleider. De kosten hiervoor worden gedekt uit het beschikbare budget voor de energietransitie.

Financiën, middelen & capaciteit

De verwachte extra ambtelijke inzet kan gedekt worden uit de beschikbare middelen voor de energietransitie.

Uitvoering

Voor 1 april 2020 moet de aanvraag worden ingediend bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De selectie zal naar verwachting eind juni bekend worden gemaakt door de minister van BZK. De raad wordt geïnformeerd over de uitkomst en de eventuele consequenties hiervan.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

1. Brief aan gemeenten d.d. 19 november 2019 “Tweede ronde proeftuinen aardgasvrije wijken”
2. Afwegingskader slagingskans toewijzing Proeftuin Aardgasvrije Wijken